

KOMPARÁCIA ROZSAHU A ŠTRUKTÚRY NEPLATENEJ PRÁCE U NÁS A V ZAHRANIČÍ

COMPARISON OF EXTENT AND STRUCTURE OF UNPAID WORK IN SLOVAKIA AND ABROAD

HUŇADY Ján, ORVISKÁ Marta

Abstrakt

Príspevok porovnáva niektoré aspekty neplatennej práce u nás a v zahraničí. Zameriava sa predovšetkým na neplatenú prácu v kontexte pohlavia, stupňa hospodárskeho rozvoja krajiny a na štruktúru neplatennej práce z hľadiska jednotlivých činností. Ženy venujú neplatennej práci viac času ako muži aj v rozvinutých aj v rozvojových krajinách, čo negatívne ovplyvňuje ich postavenie na trhu práce. Najvýznamnejšou zložkou neplatennej práce vo všetkých skúmaných krajinách sú domáce práce. Z pohľadu štruktúry neplatennej práce je Slovensko porovnateľné s ostatnými krajinami OECD rovnako ako z pohľadu rozdielov medzi pohlaviami.

Abstract

This paper compares some aspects of unpaid work in Slovakia and abroad. It focuses mainly on unpaid work in the context of gender, level of economic development and the structure of the unpaid work. Women spend more time on unpaid work than men in both developed and developing countries, which affects their position in the labor market. The most important component of unpaid work in all researched countries is housework. In terms of the structure of unpaid work is Slovakia compared to other OECD countries as well as from the perspective of differences between genders.

ÚVOD

Výskumný projekt VEGA 1/1141/11 „Trh práce v kontexte špecifik neplatennej práce, meranie jej rozsahu a dopadu na domácnosti, podnikateľskú sféru a ekonomiku“ riešený na pôde Ekonomickej fakulty UMB je unikátny v podmienkach SR s ohľadom na predmetnú problematiku skúmania. Vo väčšine krajín EÚ a OECD boli uskutočnené prieskumy času stráveného neplatenou prácou, v SR dosiaľ podobné odhady podielu neplatennej práce absentovali, čo znemožňovalo komparáciu SR s ostatnými krajinami. Kým v zahraničí je neplatená práca predmetom odborných diskusií už dlhšie obdobie, u nás je táto problematika relatívne málo preskúmaná. Jedným z prvých autorov, ktorý sa venoval neplatennej práci z pohľadu ekonomickej teórie, bol G. Becker. Aktuálne sa tejto otázke venujú napríklad Anger (2008), Hireway (2005), Beaujot a Liu (2005), Picchio a kol. (2005) a Antonopoulos (2008). Neplatená práca môže byť zafinancovaná ako akákoľvek užitočná činnosť mimo trhu práce bez nároku na finančnú odmenu. Najčastejšie ide o činnosti súvisiace s prácou v domácnosti alebo dobrovoľníctvom. Picchiová a kol. (2005) pokladá za neplatenú prácu, každú prácu vynakladanú na zachovanie životného priestoru, na správu osobných vzťahov a na nákup a transformáciu komodít používaných v rámci rodiny ako doplnok k verejným a súkromným statkom. Podľa Picchiovej treba k týmto prvkom prirátat' ešte aj starostlivosť o iné osoby.

Becker (1991) poukazuje na fakt, že domácnosti maximalizujú svoju produkciu, ak optimálne alokujú svoj ľudský kapitál v podobe práce medzi čas strávený na trhu a čas strávený

netrhovou produkciou. Ak niektorý člen domácnosti má komparatívnu výhodu pri trhovej alebo netrhavej produkcii, bude sústreďovať svoj čas na túto činnosť. Pričom Becker ďalej predpokladá, že muži majú prevažne komparatívnu výhodu na trhu práce a ženy pri netrhavej produkcii. Viaceré ďalšie práce sa zaoberajú distribúciou neplatennej práce medzi mužov a ženy. Sú medzi nimi napríklad Callister (2005), Akintola (2006), Craig (2006), Picchio a kol. (2005). Na základe väčšiny z nich môžeme povedať, že neplatená práca je častejšie realizovaná ženami ako mužmi. Čas strávený neplatenou prácou obmedzuje ich časový fond pre pôsobenie na trhu práce. Z tejto skutočnosti plynú negatívne dôsledky pre finančné a sociálne zabezpečenie osôb s vysokým podielom neplatennej práce (predovšetkým žien). Neplatená práca žien je tak jednou z významných prekážok v dosahovaní rodovej rovnosti. Okrem toho má neplatená práca zjavné dôsledky aj v oblasti chudoby.

Hirwayová (2005) pokladá neplatenú prácu za významný prvok, ktorý zohráva podstatnú úlohu pri skúmaní rôznych makroekonomických súvislostí. Napriek tomu vplyv neplatennej práce nie je zahrnutý v klasickej ani v neoklasickej ekonomickej teórii. Je zároveň pravdepodobné, že ak sa neplatená práca neberie do úvahy, monitoring plnenia rozvojových cieľov je skreslený. Podľa Elsonovej (2005) je pre zníženie chudoby v rozvojových krajinách nutné obmedziť neplatenú prácu žien vyššími investíciami do infraštruktúry. Gupta (2006) skúma závislosť podielu neplatennej práce od príjmu domácností. Príjem domácnosti podľa jeho štúdie významne ovplyvňuje rozdelenie času medzi prácu platenú a neplatenú. Príjem žien je pritom dva až trikrát významnejším determinantom neplatennej práce ako príjem mužov.

1 NEPLATENÁ PRÁCA Z POHĽADU POHLAVIA A ÚROVNE HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA KRAJINY.

V prvej časti porovnáme čas venovaný neplatennej práci v rozvinutých a rozvojových štátoch a rozdelenie neplatennej práce medzi mužov a ženy. Pre účely komparácie sme štáty začlenili do dvoch skupín na základe ekonomickej charakteristiky. Prvú skupinu tvoria rozvojové štáty a druhú skupinu rozvinuté štáty. Medzi rozvojové štáty sme v našom prípade zaradili tie s vysokou mierou chudoby a nízkym HDP na obyvateľa. Medzi rozvinuté štáty sme okrem členov OECD zaradili ešte aj Čínu. Rozdelenie štátov je zobrazené v tabuľke 1.

Rozvinuté štáty	Rozvojové štáty (resp. územie)
Austrália, Belgicko, Bulharsko, Kanada, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Nemecko, Maďarsko, Čína, Írsko, Taliansko, Japonsko, Holandsko, Litva, Lotyšsko, Nový Zéland, Nórsko, Poľsko, Portugalsko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko, Veľká Británia, USA	Arménsko, Kambodža, Irak, Kirgizsko, Laos, Mongolsko, Omán, Pakistan, Maurícius, Tanzánia, Benin, Madagaskar, územie palestínskej samosprávy

Tabuľka 1: Rozdelenie štátov na rozvinuté a rozvojové.

Zdroj: Vlastné spracovanie

Do porovnania boli zahrnuté len tie štáty, pre ktoré boli dostupné údaje o neplatennej práci. Tento problém je výrazný najmä v prípade rozvojových štátov, kde sú údaje o neplatennej práci dostupné len sporadicky. Obmedzený počet rozvojových krajín, kde prieskumy boli uskutočnené do určitej miery, ovplyvňuje vypovedaciu schopnosť výsledkov uskutočneného porovnania. Existuje niekoľko prieskumov ohľadom neplatennej práce v rámci vybraných krajín OECD. Čas strávený neplatenou prácou sa vo väčšine prípadov zisťuje prieskumom využívania času. Údaje sa zbierajú prostredníctvom dotazníkov. V príspevku sme použili údaje o neplatennej práci so štúdie: The World's Women 2010 - Trends and Statistics. Ide o súhrn výsledkov viacerých prieskumov za posledné roky. Sledovanou premennou je vo

všetkých prípadoch priemerný čas strávený neplatenou prácou. Ďalším čiastočným obmedzením je pomerne široký časový interval medzi získanými údajmi za jednotlivé krajiny. Prieskumy totiž boli uskutočnené v rozmedzí od roku 1998 (pre Benin) do roku 2007 (pre Pakistan). Možné zmeny premennej v priebehu tohto času sme nebrali do úvahy. Údaje o čase strávenom neplatenou prácou boli sledované samostatne pre mužov a samostatne pre ženy.

Údaje o čase venovanom neplatenej práci v jednotlivých krajinách sú zobrazené v tabuľke 2.

Štát	čas venovaný neplatenej práci (ženy)	čas venovaný neplatenej práci (muži)
Auštáalia	5:13	2:52
Belgicko	4:38	2:57
Bulharsko	5:29	3:06
Kanada	4:12	2:42
Dánsko	3:30	2:26
Estónsko	5:29	3:11
Fínsko	4:34	2:51
Francúzsko	4:54	2:45
Nemecko	5:01	3:07
Maďarsko	4:57	2:39
Čína	3:54	1:31
Írsko	5:07	1:42
Taliansko	6:06	2:06
Japonsko	4:18	1:08
Holandsko	4:01	2:06
Nový Zéland	4:46	2:46
Lotyšsko	4:39	2:24
Litva	5:08	2:46
Nórsko	4:19	2:53
Poľsko	5:38	3:08
Portugalsko	5:02	1:17
Slovinsko	5:26	3:10
Španielsko	5:32	2:00
Švédsko	4:21	3:07
Veľká Británia	5:06	2:55
USA	4:19	2:40
Arménsko	5:46	1:06
Kambodža	3:54	0:56
Irak	5:47	1:00
Kyrgizsko	5:42	2:19
Laos	2:30	0:36
Mongólsko	4:36	2:10
Omán	4:56	1:46
Pakistan	4:47	0:28
Maurícius	4:37	1:13
Tanzánia	4:13	1:15
Benin	3:15	1:03
Madagaskar	3:37	0:47
Palestínske územia	5:01	1:16
Priemer:		
celkový	4:43	2:09
rozvinuté štáty	4:49	2:32
rozvojové štáty	4:30	1:13
Slovensko¹	4:41	2:43

Tabuľka 2: Čas venovaný neplatenej práci v jednotlivých krajinách

Zdroj: The World's Women 2010 - Trends and Statistics.

¹ Výsledok za SR je vypočítaný na základe údajov z výstupu projektu VEGA 1/1141/11 „Trh práce v kontexte špecifik neplatenej práce, meranie jej rozsahu a dopadu na domácnosti, podnikateľskú sféru a ekonomiku“

Na základe jednotlivých hodnôt a vypočítaných nevážených aritmetických priemerov je zjavné, že čas strávený neplatenou prácou je vyšší u žien ako u mužov. Je tomu tak v prípade všetkých sledovaných štátov. Čas, ktorý ženy v priemere strávia neplatenou prácou je 4:43. V prípade mužov je to na Slovensku 2 hodiny a 9 minút. Zaujímavým zistením sa javí byť fakt, že rozdiel medzi mužmi a ženami je výrazne vyšší v rozvojových krajinách. Tento rozdiel je spôsobený nižšou participáciou mužov na neplatennej práci. V rozvojových krajinách ženy strávia neplatenou prácou v priemere 4 hodiny a 30 minút. V rozvinutých štátoch je táto hodnota dokonca o niečo vyššia (4 hodiny a 49 minút), tento rozdiel ale nie je výrazný. Ženy v rozvinutých štátoch majú rozsah neplatennej práce približne rovnaký ako v rozvojových štátoch aj napriek vyššej zamestnanosti a dlhšiemu priemernému času venovanému platenej práci. To pravdepodobne môže mať za následok výrazne nižší priestor na relax a záujmové aktivity pre ženy v rozvinutých štátoch. Na tomto mieste je nutné podotknúť, že výsledky môžu byť ovplyvnené zahrnutím vybraných krajín, pre ktoré boli dostupné údaje, ale aj rozdielnou metodikou uskutočnených prieskumov v rôznych štátoch.

V prípade mužov je rozdiel medzi rozvojovými a rozvinutými krajinami značný. Kým v rozvojových krajinách muži venujú neplatennej práci 1 hodinu a 13 minút v rozvinutých krajinách je to až 2 hodiny 32 minút. Muži v rozvinutých krajinách participujú na neplatennej práci podstatne viac ako muži v rozvojových krajinách. Tento rozdiel môže byť spôsobený aj rozdielnou kultúrou a postavením muža v spoločnosti.

Výsledky zo Slovenska doposiaľ neboli dostupné, keďže podobný prieskum tu nebol realizovaný. My však už môže porovnať údaje s prieskumom uskutočnenom v rámci výskumného projektu VEGA 1/1141/11 „Trh práce v kontexte špecifik neplatennej práce, meranie jej rozsahu a dopadu na domácnosti, podnikateľskú sféru a ekonomiku“ (ďalej len projekt VEGA) uskutočneného v SR s údajmi za iné krajiny. V prípade, ak berieme do úvahy sezónne aj nesezónne činnosti, ženy sa venujú neplatennej práci v priemere 4 hodiny a 41 minút do dňa a muži 2 hodiny a 43 minút. Je zjavné, že Slovensko sa blíži k priemeru všetkých krajín a rozdiely sú len malé. Kým u žien je to o 8 minút menej ako priemer OECD u mužov je to o 11 minút viac.

2 ŠTRUKTÚRA NEPLATENEJ PRÁCE

Z hľadiska skúmania podstaty neplatennej práce je vhodné rozdeliť tento celok na menšie podskupiny činností. Podobný prístup bol zvolený aj v prípade riešenia uvedeného vedeckého projektu na Slovensku. V tejto časti budeme venovať analýze štruktúry neplatennej práce v krajinách OECD na základe údajov zo štúdie OECD (2011), *Society at a Glance – OECD Social Indicators*². Kompletná tabuľka štruktúry neplatennej práce je uvedená v prílohe. Na grafe 1 je grafické zobrazenie štruktúry neplatennej práce podľa jednotlivých činností.

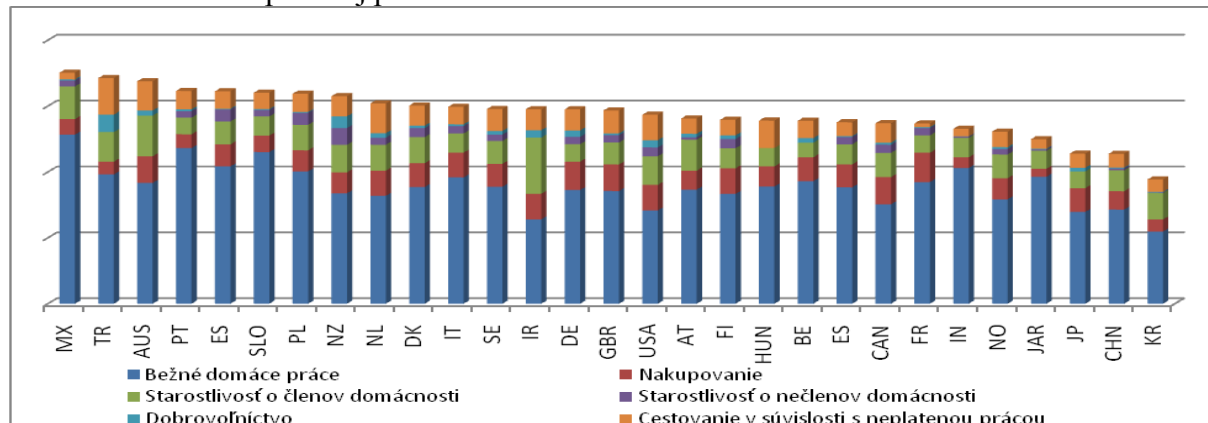
Slovensko medzi skúmané štáty nebolo zaradené, ale výsledky z výskumného projektu VEGA môžu byť s nimi do určitej miery porovnateľné. Jednotlivé činnosti sú v tomto prípade zaradené do značne širších skupín. Oproti výsledkom prieskumu v projekte VEGA sú všetky domáce práce agregované v jednej skupine a zároveň pribudli skupiny starostlivosť o nečlenov domácnosti a cestovanie v súvislosti s neplatenou prácou. Skupiny nakupovanie, starostlivosť o členov domácnosti a dobrovoľníctvo sú totožné. Najviac času venujú neplatennej práci so skúmaných krajín obyvatelia Mexika, Turecka a Austrálie. Priemerný čas venovaný neplatennej práci v krajinách OECD za deň je 3 hodiny a 27 minút. Mexiko má

---

² OECD (2011), *Society at a Glance – OECD Social Indicators*, dostupné na <<http://www.oecd.org/els/socialpoliciesanddata/47573400.pdf>>

zároveň aj najvyšší podiel domácich prác na celkovej neplatenej práci, ktorý tvorí približne 73%. Naopak domáce práce tvoria najnižší podiel v Kórejskej republike a Japonsku. Priemer v krajinách OECD je 2 hodiny a 8 minút za deň. Obyvatelia krajín OECD nakupujú v priemere 23 minút za deň. Najviac času trávia nakupovaním obyvatelia Francúzska, Nemecka a Kanady. Na opačnom konci sú obyvatelia Juhoafrickej republiky, Indie a Kórejskej republiky. Krátky čas venujú nakupovaniu aj obyvatelia Mexika a Turecka. Na výsledkoch sa pravdepodobne odráža skutočnosť, že čas strávený nakupovaním je do istej miery ovplyvnený kúpnu silou obyvateľstva. V niektorých krajinách nebola starostlivosť o nečlenov domácnosti zaradená do samostatnej skupiny ale do času starostlivosti o členov domácnosti.

Graf 1: Štruktúra neplatenej práce z hľadiska činností

Zdroj: OECD (2011), Society at a Glance – OECD Social Indicators.

Štruktúru sa následne pokúsime porovnať s údajmi získanými v prieskume uskutočneného v rámci vyššie uvedeného výskumného projektu v SR. V tomto prieskume je neplatená práca rozdelená podrobnejšie na jednotlivé činnosti a tie sú zároveň klasifikované na činnosti pravidelné a sezónne. Toto členenie poskytuje detailnejší pohľad na štruktúru neplatenej práce. Z výsledkov sme vyradili všetky osoby, ktoré neuviedli čas neplatenej práce pri všetkých činnostiach. Ide prevažne o deti do 6 rokov. Priemerný čas strávený neplatenou prácou prepočítaný na 24 hodín je uvedený v tabuľke 3. Následne jednotlivé činnosti agregujeme aby boli porovnateľné z údajmi OECD. Všetky činnosti okrem sezónnej výstavby a rekonštrukcie zaradíme do domácich prác. Starostlivosť o deti a dospelých zaradíme do jednej skupiny a porovnáme so súčtom skupín zahŕňajúcich starostlivosť o členov a o nečlenov domácnosti, keďže takéto triedenie u nás nebolo uskutočnené. Nakupovanie a dobrovoľnícku prácu pokladáme za totožné so skupinami podľa OECD. Cestovanie v súvislosti s neplatenou prácou v tomto prípade neberieme do úvahy.

Činnosti- pravidelné	Upratovanie	Textílie	Príprava jedál	Okrasné rastliny	Domáci miláčikovia	Opravy a Rekonštrukcie	Nakupovanie
Čas do dňa v min. (z 24h)	0:37:42	0:14:10	0:49:03	0:09:04	0:14:25	0:08:48	0:25:10
Činnosti- sezónne	Úžitkové rastliny	Hospod. zvieratá	Výstavba a rekonštr. -	Starostlivosť o deti	Starostlivosť o dospelých	Dobrovoľnícka práca	
Čas do dňa v min. (z 24h)	0:12:03	0:06:00	0:04:53	0:42:18	0:09:04	0:03:09	

Tabuľka 3: Prepočítané výsledky z prieskumu uskutočnenom v SR

Zdroj: Výsledky výskumného projektu VEGA 1/1141/11 „Trh práce v kontexte špecifik neplatenej práce, meranie jej rozsahu a dopadu na domácnosti, podnikateľskú sféru a ekonomiku“

Porovnanie zlúčených skupín s priemerom OECD a vybranými krajinami je uvedené v tabuľke 4. Výsledky prieskumu v SR sa ani v štruktúre neplatenej práce výrazne neodlišujú od priemeru OECD. Je potrebné podotknúť, že v prípade, ak by sa čas strávený cestovaním v súvislosti s neplatenou prácou prirátal k jednotlivých skupinám, neplatená práca by sa v údajoch OECD mierne vo všetkých zvýšila. Najväčší rozdiel je v skupine „starostlivosť o deti a dospelých“, v tomto prípade sme zlučovali skupiny v oboch prieskumoch, čo mohlo do istej miery ovplyvniť konečné výsledky. Na základe uvedeného je domácim prácam na Slovensku venované v priemere približne 2 hodiny a 31 minút. Čas strávený nakupovaním je na Slovensku mierne dlhší ako priemer OECD aj ako v okolitých krajinách. Dobrovoľnícka práca tvorí v SR v priemere 3 minúty do dňa, čo relatívne blízko priemeru OECD.

	Domáce práce	Nakupovanie	Starostlivosť o deti a dospelých	Dobrovoľníctvo	Cestovanie
Slovensko	2:31:16	0:25:10	0:51:22	0:03:09	
OECD –priemer	2:07:50	0:23:05	0:33:37	0:03:45	
Poľsko	2:24:42	0:22:57	0:40:55	0:01:00	
Maďarsko	2:08:05	0:22:01	0:20:01	0:00:00	
Rakúsko	2:04:41	0:20:45	0:36:29	0:03:50	

Tabuľka 4: Porovnanie štruktúry neplatenej práce.

Zdroj: Výsledky výskumného projektu VEGA. 1/1141/11 a OECD (2011), Society at a Glance – OECD Social Indicators.

ZÁVER

Neplatená práca je v rámci ekonómie nie často predmetom výskumu, a to aj napriek tomu, že jej je venované pomerne veľa času v rámci domácností vo všetkých krajinách sveta. Do značnej miery ovplyvňuje schopnosť hospodárskeho rastu krajiny predovšetkým v prípade rozvojových krajín. Zároveň je dôležitá z pohľadu skúmania rodovej rovnosti, keďže ženy vykonávajú neplatenú prácu viac ako muži, čo sa potvrdilo vo všetkých skúmaných krajinách a Slovensko nie je výnimka. Z hľadiska zastúpenia žien a mužov na neplatenej práci je situácia v tejto oblasti na Slovensku relatívne porovnateľná s priemerom krajín OECD. Muži v rozvojových krajinách vykonávajú výrazne menej neplatenej práce ako muži v rozvinutých krajinách. U žien je tento čas približne rovnaký v rozvojových aj rozvinutých krajinách, čo je pomerne prekvapujúce zistenie. Ženy v rozvinutých krajinách sú teda neplatenou prácou zaťažované rovnako aj popri dlhšom čase strávenom v platenom zamestnaní. Je však pravdepodobné, že neplatená práca v rozvinutých štátoch je napríklad z hľadiska fyzickej náročnosti značne uľahčená. Do istej miery mohla výsledky ovplyvniť vzorka skúmaných štátov, ktoré boli vybrané na základe dostupnosti údajov. Z hľadiska jednotlivých činností vykonávaných v rámci neplatenej práce výrazne dominujú práce v domácnosti. Na Slovensku je to predovšetkým príprava jedál a upratovanie, ktoré tvoria najvýznamnejšiu časť domácich prác. Druhou najvýznamnejšou zložkou takmer vo všetkých krajinách je starostlivosť o rodinných príslušníkov. Na Slovensku má tento druh neplatenej práce relatívne silné zastúpenie. Významný časový úsek zaberá aj nakupovanie, ktoré je prevažne viac zastúpené v ekonomicky silnejších krajinách, zrejme v dôsledku kúpnej sily obyvateľstva, ale aj kultúrnym zvyklostiam. Čas venovaný dobrovoľníckej práci sa na Slovensku blíži k priemeru OECD a tvorí v priemere viac ako 3 minúty na deň.

Použitá literatúra

1. AKINTOLA, O. 2006. Gendered Home-Based Care in South Africa: More Trouble for the Troubled. In African Journal of AIDS Research 5(3): 237–247. ISSN 1727-9445.
2. ANGER, S. 2008. Overtime Work as a Signaling Device. In Scottish Journal of Political Economy 55(2):167-89. ISSN 1467-9485.
3. ANTONOPOULOS, R. 2008. The Unpaid Care Work–Paid Work Connection. [online] ILO, Working Paper 541. Annandale-on-Hudson, 2008. NY: The Levy Economics Institute of Bard. Lund. Dostupné na internete: <http://www.levyinstitute.org/pubs/wp_541.pdf >
4. BEAUJOT, R., LIU, J. 2005. Models of Time Use in Paid and Unpaid Work. In Journal of Family Issues. October 2005 vol. 26 no. 7. 924-946 ISSN: 1552-5481.
5. BECKER, G. 1991. A Treatise on the Family (enlarged edition), Harvard University Press, MA, USA ISBN: 978-0674906983.
6. CALLISTER, P. 2005. The Changing Gender Distribution of Paid and Unpaid Work in New Zealand . [online] New Zealand Treasury Working Paper 05/07. Dostupné na internete: <<http://www.treasury.govt.nz/publications/research-policy/wp/2005/05-07/twp05-07.pdf>>
7. CRAIG, L. 2006. Does Father Care Mean Fathers Share? A Comparison of How Mothers and Fathers in Intact Families Spend Time with Children. Gender and Society 20(2): 259-281 ISSN 1552-3977.
8. ELSON, D. 2005. Unpaid Work, the Millennium Development Goals, and Capital Accumulation. [online] Conference on Unpaid Work and the Economy: Gender, Poverty, and the Millennium Development Goals, October 1-3, 2005. Dostupné na internete: <http://www.levyinstitute.org/undp-levy-conference/papers/paper_Elson.pdf >
9. GUPTA, S. 2006. Her Money, Her Time: Women’s earnings and their housework Hours. In Social Science Research, 35: 975-999 ISSN 0049-089X.
10. HIRWAY, I. 2005. Integrating Unpaid Work into Development Policy. [online] “Unpaid Work and Economy: Gender, Poverty and Millennium Development Goals”. NY: Levy Economics Institute, New York, October 1-3 2005. Dostupné na internete: http://www.levyinstitute.org/undp-levy-conference/papers/paper_Hirway-Session1.pdf.
10. ORVISKÁ, M., HUŇADY, J. 2011. Neplatená práca v rozvojových a rozvinutých krajinách: príčiny a konzekvencie. In Acta Aerarii Publici. Roč. 8., č. 2, str. 31-39. ISSN 1336-8818.
11. ORVISKÁ, M., HUŇADY, J. 2012. Identifikácia faktorov ovplyvňujúcich podiel neplatenej práce v krajinách OECD. In Európa 2011 – stratégia pre inteligentnú, stabilnú a inkluzívnu Európu“. Zborník abstraktov z medzinárodnej vedeckej konferencie. ISBN 978-80-070959-0-1.
12. PICCHIO, A. 2003. Unpaid Work and the Economy: A Gender Analysis of the Standards of Living. Taylor & Francis. 256 s. ISBN: 0203987284.

13. Výsledky dotazníkového prieskumu realizovaného v rámci projektu VEGA 1/1141/11 „Trh práce v kontexte špecifik neplatennej práce, meranie jej rozsahu a dopadu na domácnosti, podnikateľskú sféru a ekonomiku“.

Príloha 1

	Neplatená práca – spolu	Domáce práce	Nakupovanie	Starostlivosť o členov domácnosti	Starostlivosť o nečlenov domácnosti	Dobrovoľníctvo	Cestovanie ³
Mexiko	4:12:32	3:04:53	0:16:54	0:35:45	0:06:29	0:01:09	0:07:23
Turecko	4:06:41	2:21:18	0:13:58	0:32:22		0:19:03	0:39:59
Austrália	4:03:10	2:12:06	0:29:01	0:44:32		0:05:30	0:32:01
Portugalsko	3:52:37	2:50:07	0:15:06	0:18:12	0:07:03	0:02:01	0:20:08
Estónsko	3:52:10	2:30:06	0:24:01	0:25:01	0:13:01	0:01:00	0:19:01
Slovensko	3:50:41	2:45:46	0:17:59	0:20:58	0:06:59	0:01:00	0:17:59
Poľsko	3:49:31	2:24:42	0:22:57	0:27:57	0:12:58	0:01:00	0:19:58
Nový Zéland	3:46:55	2:00:43	0:22:47	0:30:08	0:18:22	0:12:53	0:22:01
Holandsko	3:38:57	1:57:52	0:27:38	0:28:15	0:07:41	0:05:00	0:32:31
Dánsko	3:36:38	2:07:34	0:26:02	0:28:30	0:09:50	0:02:41	0:22:01
Taliano	3:35:09	2:18:06	0:27:01	0:21:01	0:08:00	0:02:00	0:19:01
Švédsko	3:32:51	2:07:55	0:24:59	0:24:59	0:07:00	0:04:00	0:23:59
Írsko	3:32:33	1:32:12	0:27:58	1:01:31	-	0:07:59	0:22:54
Nemecko	3:32:27	2:04:16	0:31:04	0:19:02	0:08:01	0:07:01	0:23:03
Veľká Británia	3:31:18	2:03:10	0:29:02	0:24:02	0:08:01	0:02:00	0:25:02
OECD	3:27:06	2:07:50	0:23:05	0:26:29	0:07:08	0:03:45	0:19:57
USA	3:26:35	1:42:02	0:27:52	0:31:19	0:09:38	0:07:57	0:27:47
Rakúsko	3:22:30	2:04:41	0:20:45	0:33:55	0:02:34	0:03:50	0:16:44
Fínsko	3:21:00	2:00:00	0:28:00	0:22:00	0:10:00	0:04:00	0:17:00
Maďarsko	3:20:08	2:08:05	0:22:01	0:20:01		0:00:00	0:30:01
Belgicko	3:20:00	2:14:00	0:26:00	0:16:00	0:00:00	0:05:00	0:19:00
Španielsko	3:18:17	2:07:11	0:25:02	0:22:02	0:08:01	0:01:00	0:15:01
Kanda	3:17:13	1:48:44	0:29:42	0:26:30	0:08:51	0:02:19	0:21:08
Francúzsko	3:17:00	2:13:00	0:32:00	0:19:00	0:08:00	0:01:00	0:04:00
India	3:11:09	2:28:24	0:11:34	0:21:27	0:01:11	0:00:15	0:08:17
Nórsko	3:08:08	1:54:05	0:23:01	0:26:01	0:06:00	0:02:00	0:17:01
JAR	2:59:53	2:18:47	0:08:42	0:19:42	0:01:24	0:00:43	0:10:34
Japonsko	2:44:04	1:40:19	0:25:57	0:18:24		0:03:56	0:15:28
Čína	2:43:53	1:42:56	0:19:59	0:22:59	0:02:00	0:01:00	0:14:59
Kórea	2:15:48	1:18:56	0:13:08	0:28:59	0:00:25	0:00:41	0:13:39

Zdroj: OECD (2011), Society at a Glance – OECD Social Indicators.

³ Cestovanie v súvislosti s neplatenou prácou

Kontaktné údaje

Ján HUŇADY, Ing.
Ekonomická fakulta
Univerzita Mateja Bela
Tajovského 10
Banská Bystrica
jan.hunady@umb.sk

Marta ORVISKÁ, doc. Ing. PhD.
Ekonomická fakulta
Univerzita Mateja Bela
Tajovského 10
Banská Bystrica
marta.orviska@umb.sk